

Gréckokatolícky biskupský palác

Organickú súčasť komplexu gréckokatolíckeho kostola a ďalších budov tvorí biskupský palác, ktorý vznikol z bývalého kláštora minoritov.

Jeho história sa však začala písať prestavbou budovy mestského špitálu a chudobinca na nový kláštor (popri františkánskom bol druhý v meste), ktoré získali minoriti r. 1671. Po príchode protihabsburských povstaleckých vojsk Imricha Tököliho (v pôvodine Thökölyho) r. 1682 boli minoriti prinútení opustiť svoje sídlo. Vrátili sa doň v r. 1686. R. 1698 prišli k výstavbe novej budovy svojho kláštora, a to pri Dolnej mestskej bráne, na mieste, kde sa predtým nachádzali štyri menšie remeselnícke domy.

Pôsobenie minoritov v Prešove ukončilo nariadenie cisára Jozefa II. z 12. júla 1787, ktorým bol kláštor zrušený, a to i napriek prosbám mestského magistrátu a jágerského biskupa u samotného panovníka. Krátko po odchode posledných rehoľníkov (1788) vypukol v Prešove veľký požiar, ktorý zachvátil aj budovu zrušeného kláštora minoritov. Jeho opravu už zabezpečovalo mesto, ktoré v opravenej budove umiestnilo stálu vojenskú posádku.

R. 1791 bolo z Košíc do Prešova premiestnené sídlo gréckokatolíckeho vikariátu, a to do priestorov bývalého minoritského kláštora. Do Prešova prišiel vikár Michal Bradáč. 22. septembra 1818 pápež Pius VII. vydal bulu Relata semper, ktorou zriaďoval gréckokatolícke biskupstvo v Prešove. Celý komplex bývalého kláštora bol potom v r. 1821 pridelený prvému biskupovi (stal sa ním r. 1821) novozriadenej prešovskej gréckokatolíckej diecézy Gregorovi Tarkovičovi (1754-1841). Vtedy sa začalo s postupnou renováciou komplexu a úpravou novovzniknutého biskupského sídla.

Jozef Gaganec, v poradí druhý prešovský biskup, dal v r. 1848 urobiť rozsiahlu prestavbu sídla, pri ktorej vznikla dnešná dvojpodlažná palácová budova s klasicisticky upraveným priečelím. Nad hlavným vchodom bol umiestnený veľký trojuholníkový štít (tymparán), dominantou strednej časti budovy sa stala veľká kupola.

Biskupský palác bol spolu s chrámom poškodený 20. decembra 1944 pri bombardovaní Prešova sovietskymi lietadlami. Rekonštrukcia oboch stavieb sa začala hneď po skončení vojny.

V r. 1950, kedy bola rozhodnutím najvyšších štátnych orgánov zrušená gréckokatolícka cirkev v Československu, prešli obe stavby - kostol i biskupský palác do vlastníctva pravoslávnej cirkvi. Biskupský palác sa stal na 4 desaťročia sídlom prešovského pravoslávneho arcibiskupa (do r. 1990). Od r. 1990 je sídlom biskupa Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku a v Česku.

Prebraté z knihy: Sprievodca po historickom Prešove

(http://universum-eu.sk/knihy/062_2006-sprievodca.html)

